Motion

1978/79: 135

av Bengt Gustavsson m. fl.
med anledning av propositionen 1978/79:60 om åtgärder för försörjningsberedskapen på skoområdet

1. I propositionen 1978/79:60 har regeringen lagt fram vissa förslag i syfte att säkra läderskoproduktionen på en nivå som är önskvärd från försörjningsberedskapssynpunkt. Olika stödåtgärder föreslås. Från socialdemokratisk sida har vi flera gånger tagit upp just situationen på skoområdet. Vi har gjort det med utgångspunkt i att en god försörjningsberedskap när det gäller beklädnad, livsmedel, energi m. m. är en nödvändig del av vår försvarspolitik. När det gäller skoområdet har vi yrkat på aktiva statliga insatser. De borgerliga regeringarna har också successivt anslutit sig till i varje fall delar av dessa förslag. Men i åtskilliga avseenden finns fortfarande betydande invändningar att rikta mot regeringens politik.

2. Ett av förslagen i propositionen är bildandet av den s. k. *Skokartongen*. Syftet med detta förslag överensstämmer med våra tidigare förslag om bildandet av s. k. hörnstensföretag och saneringsbolag. Vi är så långt tillfredsställda med att regeringen sent omsider går in för den linje vi tidigare förespråkat.

Regeringen avvisar i propositionen tanken på att det nya företaget skall vara statligt eller ha ett statligt ägarengagemang. Någon upplysning lämnas dock inte i propositionen om vilka som regeringen tänker låta träda in som ägare. Vi hävdar för vår del, liksom senast i motionen 1977/78:1881, att samhället minst bör ha ett dominerande ägarengagemang. Motiven härför är främst tre.

För det första genomförs omstruktureringen praktiskt taget enbart med hjälp av statliga medel. För det andra är försörjningen med läderskor en väsentlig del i den svenska försörjningsberedskapen, där samhället har ett förstahandsintresse. För det tredje är det tydligt att det bristande intresset från de privata företagen att engagera sig i väsentlig mån kan fördröja den nödvändiga omstruktureringen. Vi kan därför inte förstå den doktrinära inställning som både trepartiregeringen och den nuvarande regeringen intar i detta avseende.

Riksdagen bör uttala sig för att ett dominerande samhälleligt ägarengagemang kommer till stånd i Skokartongen.

Regeringens utdragna handläggning av bildandet av Skokartongen har medfört en fördröjning som kan äventyra hela projektet och därmed framtida försörjning och sysselsättning på skoområdet. Med hänsyn härtill bör regeringen kunna genomföra den föreslagna omstruktureringen även om vissa modifieringar skulle behöva göras av det föreslagna företaget. Detta bör

ges regeringen till känna.

3. Skodelegationens förslag innebär att det generella *produktionsstödet* skall utgå under en treårsperiod. Därefter förutsätts en från försörjningsberedskapssynpunkt tillräcklig produktion kunna upprätthållas utan statligt stöd. Genom skodelegationens förslag skapar man en betydelsefull grund för den nödvändiga omstruktureringen. I likhet med vad LO anfört vill vi understryka att statsmakterna i god tid före treårsperiodens slut bör ta ställning till om det allmänna stödet skall kunna avtrappas helt eller om det måste förlängas ytterligare för att produktionsmålet skall kunna upprätthållas.

Förden fortsatta planeringen och omstruktureringen av skoindustrin är det nödvändigt att ha ett fast *produktionsmål*. Riksdagens beslut i anledning av propositionen 1976/77:85 innebar bl. a. att en produktionsnivå på ca 2 miljoner par skulle säkerställas. Strävan skulle vara att upprätthålla en produktion av 2,5 miljoner par per år. Från socialdemokratin ansåg vi att målet borde ligga inom intervallet 2–2,5 miljoner par.

Det är mot bakgrund av riksdagsbeslutet och med hänsyn till vikten av att nu staten gör klara utfästelser synnerligen förvånande att den nya regeringen är beredd att frångå nuvarande produktionsmål. I propositionen sägs nämligen att nuvarande produktionsmål kan behöva omprövas. Därmed har man från folkpartiregeringens sida valt den sämsta tänkbara vägen. Planeringen efter propositionen 1976/77:85 har utgått från ett visst produktionsmål – som vi i och för sig skulle ha önskat ha högre. Nu skapar man ånyo osäkerhet om statsmakternas vilja att stå för detta mål. Det kan tilläggas att det också finns en annan skillnad mellan tidigare och nu aktuell proposition: nu talas om produktionsstöd "upp till en produktion av 2 miljoner par" och uttalandet om strävan att nå de 2,5 miljoner paren är helt borta.

Riksdagen bör enligt vår mening genom ett särskilt uttalande göra klart att man står kvar i varje fall vid riksdagsbeslutet i anledning av propositionen 1976/77:85.

4. En omstrukturering under samhällelig ledning och grundad på ett fast produktionsmål behöver stödjas också av andra åtgärder.

Vi har i flera sammanhang tidigare uttalat vår oro för den avveckling som skett av de *importreglerade* åtgärderna för läderskor. Under det första halvåret 1978 sjönk visserligen importen kraftigt, men dess andel av tillförseln är fortfarande mycket hög, vilket också framgår av siffrorna i propositionen. Följande sifferserie över importens procentuella andel av tillförseln belyser detta:

1970	1972	1974	1976	1977	1978 1:a halvåret
68 %	76 %	72 %	78 %	82 %	81 %

Som skodelegationen framhållit har efterfrågan under 1978 förvärrats genom den borgerliga regeringens åtstramningspolitik. När den privata konsumtionen åter ökar finns en betydande risk för att importen ånyo tar fart. Som framhölls i vår motion 1977/78:1881 finns klara risker för en ökad import från länder i Sydamerika och Fjärran Östern, som även riktar sig mot hittills skyddade delar av den svenska produktionen. Skodelegationen har i sin skrivelse pekat på behovet av åtgärder mot lågprisimporten. Vi vidhåller våra tidigare krav på att omstruktureringen inom skoindustrin måste stödjas av importreglerande åtgärder för läderskor. Regeringens doktrinära inställning även på denna punkt är beklaglig.

Vi har i skilda motioner tagit upp frågan om *prissättningen* inom den textila beklädnadshandeln. Svenskproducerade varor missgynnas genom nuvarande system med procentuella pålägg. Statens pris- och kartellnämnd har i en undersökning, som publicerats i juni 1978, konstaterat att de prisskillnader som uppstår genom det tillämpade systemet ofta leder till en inte kostnadsmotiverad prissättning.

I propositionen redovisas nu att Svenska skofabrikantföreningen framhållit att en av orsakerna till skoindustrins svårigheter är att skodetaljhandeln – på samma sätt som inom tekobranschen – tillämpar systemet med procentuella pålägg. Regeringen tycks inte vara beredd att vidta några åtgärder i anledning härav.

Enligt vår mening bör man av samma skäl som vi framfört beträffande den textila beklädnadshandeln verka för ett mer rättvist prissättningssystem inom skodetaljhandeln. Den ovan nämnda SPK-undersökningen torde kunna överföras till det här aktuella området. Regeringen bör därför få i uppdrag att arbeta för en omläggning av systemet med procentuella pålägg inom skodetaljhandeln.

I propositionen tas även upp frågan om att genom ett system med *maskinutrustning i malpåse* kunna få ett komplement till den löpande produktionen. Överstyrelsen för ekonomiskt försvar har studerat frågan i vad gäller tekoområdet och konstaterat att betydande problem föreligger. Man kan nämligen visserligen hålla maskiner i malpåse men inte yrkeskunnande och arbetsorganisation. Likväl uttalar nu handelsministern att "det är angeläget att undersöka om det genom särskilda förberedelser är möjligt att minska dessa svårigheter". Vari dessa förberedelser skall bestå lämnar dock regeringen allmänheten i okunnighet om. Innan ett uppdrag ges bör regeringen därför precisera vilka åtgärder man kan ha i tankarna så att riksdagen får en möjlighet att bedöma lämpligheten och genomförbarheten. Detta kan lämpligen göras i 1979 års budgetproposition.

Vi vill i detta sammanhang också påtala nödvändigheten av att man tryggar de tidigare leden i produktionskedjan, vilka är nödvändiga för försörjningen med läderskor. I propositionen har dessa frågor inte uppmärksammats. Vi utgår från att överstyrelsen för ekonomiskt försvar i sitt arbete bevakar detta.

5. Med stöd av det ovan anförda hemställs
att riksdagen
1. beslutar att det föreslagna holdingbolaget Skokartongen skall ha ett dominerande samhälleligt ägarengagemang,
2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjligheter till modifieringar av företaget Skokartongen,
3. beslutar att fasthålla vid det mål för läderskoproduktionen som beslutats i anledning av prop. 1976/77:85,
4. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av importreglerande åtgärder för läderskoproduktionen,
5. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prissättningen i detaljhandeln med skor,
6. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om produktionsresurser i malpåse m. m.

Stockholm den 27 november 1978

BENGT GUSTAVSSON (s)

ROLAND BRÄNNSTRÖM (s) LILLY HANSSON (s)

IVAR HÖGSTRÖM (s)